

Nr 462

Av herr **Sjölin m. fl.**, om viss utredning i syfte att rationalisera den offentliga förvaltningen.

Ansökan om avskaffande av den offentliga förvaltningen, icke minst under de senaste åren, har gjort statens verksamhet alltmer svåröverskådlig. Då man tilldelat förvaltningen nya arbetsuppgifter, har man givetvis eftersträvat att så långt möjligt sammanföra likartade arbetsuppgifter till en och samma arbetsenhet. Den successiva utbyggnaden av förvaltningen har emellertid lett till att förvaltningsapparaten ur många synpunkter ej blivit tillräckligt effektiv, och dubbelarbete har ej helt kunnat undvikas. De olika verken har i regel små möjligheter att själva väga lämpligheten av den egna placeringen inom förvaltningen eller att i större utsträckning överskåda och värdera arbetsfördelningen olika verk emellan ens inom det egna verksamhetsområdet.

Tiden synes nu vara inne för en samlad översyn av statsförvaltningen i syfte att omvärdera arbetsfördelningen såväl mellan de statliga verken som mellan departementen. För att effektivisera den offentliga förvaltningen bör härvid även undersökas lämpligheten av att sammanslå olika verk.

Vid en översyn av arbetsuppdelningen mellan de olika departementen borde exempelvis undersökas, om man ej i större utsträckning än hittills borde sammanföra uppgifter, som rör försvarsberedskapen till en mera enhetlig ledning. För närvarande är planlägningsarbetet utspritt på en mängd organ och samordningsproblemet ej löst på ett tillfredsställande sätt. Den ekonomiska försvarsplanläggningen åligger riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, som sorterar under handelsdepartementet. De psykologiska försvarsförberedelserna ankommer på den under inrikesdepartementet inrättade beredskapsnämnden för psykologiskt försvar. Planläggningen av livsmedelsförsörjningen under krig skötes av statens jordbruksnämnd, som återfinnes under jordbruksdepartementet. Bland andra verk, som har en omfattande beredskapsplanläggning kan nämnas arbetsmarknadsstyrelsen (socialdepartementet) och medicinalstyrelsen (inrikesdepartementet). Att sammanföra alla dessa organ under ett departement är givetvis otänkbart, eftersom för flera av dem beredskapsuppgifterna endast utgör en liten del av de totala arbetsuppgifterna. Samordningen bör beträffande dessa åstadkommas genom permanenta samarbetsdelegationer.

Bland andra fördelningsproblem departementen emellan kan nämnas undervisningsfrågorna, som nu förekommer såväl under eklelesiastik- som jordbruks-, inrikes-, och andra departement. Man kan ifrågasätta lämplig-

heten av att medan den medicinska undervisningen, yrkesundervisningen m.m. redovisas under VIII. huvudtiteln, barnmorskeläroanstalterna och sjuksköterskeskolorna återfinnes under XI. huvudtiteln och alla läroanstalter för jordbruk och lantmannanäringsar under IX. huvudtiteln.

Det kan även diskuteras, huruvida ej i några fall arbetsfördelningen mellan departementen och dem underställda institutioner borde överses. Så skulle exempelvis märkbara arbetsbesparingar troligen kunna åstadkommas, om statens lönenämnds kansli inordnades i civildepartementet.

I detta sammanhang må även påpekas, att man borde undersöka möjligheterna att delegera konseljärenden av mindre vikt för avgörande i lägre instanser. Här avses frågor av typen "gardininköp för hovrätt" och "en enskild utlännings ansökan om tillstånd att meta på västkusten".

Stora effektivitetsvinster skulle säkerligen kunna uppnås, om likartade arbetsuppgifter, som nu handlägges inom olika verk, kunde sammanföras och om i vissa fall hela verk med närbesläktad verksamhet kunde sammanslås. Som exempel på sådana åtgärder, som möjligen skulle kunna medföra en förenklad och förbilligad organisation och som borde bli föremål för närmare undersökningar, kan nämnas en reduktion av antalet centrala, militära förvaltningar; samordning av den militära och civila hälso- och sjukvården; sammanslagning av skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning; sammanslagning av statens jordbruksnämnd och lantbruksstyrelsen; sammanslagning av statens maskin- och redskapsprovingsanstalt och statens provningsanstalt; sammanslagning av statens växtskyddsanstalt, statens centrala frökontrollanstalt och statens plantskolenämnd; sammanslagning av statens bilinspektion, statens biltrafiknämnd och statens trafiksäkerhetsråd; samordning under gemensam styrelse och administration av statens bakteriologiska laboratorium, statens farmaceutiska laboratorium, statens rättskemiska laboratorium, statens institut för folkhälsan och statens veterinärmedicinska anstalt; sammanslagning av statens nämnd för byggnadsforskning och statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader samt eventuell inordning i byggnadsstyrelsen; överföring av lantbruksnämndernas arbetsuppgifter till hushållningssällskapen; inrangering av statens väginstitut i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen; samordning av den militära och civila väderlekstjänsten; överförande till statspolisen av de åtgärder för skydd mot spioneri och sabotage, som nu handhas av civilförsvarsstyrelsen; överförande av medicinalstyrelsens platsförmedlingsverksamhet beträffande läkare till arbetsförmedlingen; överförande av kammarkollegiets arbetsuppgifter till statskontoret och riksräkenskapsverket; sammanföring av det arbete rörande statstjänstemännens pensioner, som nu är uppdelat på statens pensionsanstalt, statskontoret och de affärsdrivande verken; över-

förande av det omfattande statistikarbete, som nu ligger på socialstyrelsen m. fl. verk, till statistiska centralbyrån samt koncentration av handläggningen av utlänningsärenden.

Översynen av arbetsfördelningen mellan olika institutioners centrala, regionala och lokala organ ingår som ett naturligt led i de undersökningar, som utföres av statens organisationsnämnd, varför denna ej synes böra behandlas i detta sammanhang.

Det förefaller vara synnerligen lämpligt att igångsätta en allmän översyn av statsförvaltningen just nu, eftersom det underlag, som måste finnas för att ett sådant arbete skall kunna ge avsett resultat och som tidigare saknats, nu enligt uppgift håller på att växa fram. Inom statens organisationsnämnd pågår nämligen sedan några år tillbaka en allmän kartläggning av den statliga förvaltningen. Vid denna kartläggning undersöks de olika myndigheternas organisation och verksamhet samt deras ställning i förhållande till varandra. I samband härmed studeras även — i den mån de har anknytning till den statliga verksamheten — olika kommunala och andra organ. En stor del av statsförvaltningen är redan genomgången eller under bearbetning. Vid kartläggningen har mycket framkommit, som borde ge upphov till mer ingående organisationsundersökningar och leda till rationaliseringsåtgärder. Organisationsnämnden torde emellertid ej, även om den får förstärkning, inom överskådlig tid kunna bearbeta hela detta material. I vissa fall torde även de organisationsundersökningar, som kartläggningen visat önskvärda, ligga utanför nämndens kompetensområde. Däremot borde en parlamentarisk utredning med biträde av organisationsnämnden och andra rationaliseringsorgan kunna bearbeta materialet och relativt snabbt komma med förslag till rationaliseringsåtgärder av stort samhälleligt värde. Denna utredning borde även undersöka lämpligheten av att ändra författningsbestämmelser så, att man utan att frångå författningarnas allmänna syfte kunde åstadkomma förenklingar i det med författningarna sammanhängande administrativa arbetet.

Under hänvisning till vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära utredning om arbetsfördelningen mellan de statliga och i erforderliga delar även de kommunala organen samt mellan de olika departementen i syfte att rationalisera den offentliga förvaltningen.

Stockholm den 26 januari 1956

Bengt Sjölin

Carl S:son Schmidt

Sigfrid Löfgren

Harry Carlsson

Filip Kristensson

i Tibro

i Osby